

Osnivanje središnjih knjižnica nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj kao doprinos razvoju multikulturalnog društva

---

Basić, Marina

Undergraduate thesis / Završni rad

2011

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:142:408611>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-08**

FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

Preddiplomski studij Informatologije

Marina Basić

**Osnivanje središnjih knjižnica nacionalnih manjina u Republici
Hrvatskoj kao doprinos razvoju multikulturalnog društva**

Završni rad

Mentor: doc. dr. sc. Jelena Lakuš

Komentor: Snježana Stanarević

Osijek, 2011. godina

Sadržaj:

Sažetak:	3
1. Uvod	4
2. Multikulturalnost	5
3. Multikulturalnost u Republici Hrvatskoj	6
4. Multikulturalnost u hrvatskoj knjižničarskoj zajednici	7
5. Uloga knjižnice u multikulturalnoj sredini	8
6. Knjižnice nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj	10
6.1. Središnja knjižnica Albanaca	12
6.2. Središnja knjižnica Austrijanaca (Austrijska čitaonica)	13
6.3. Središnja knjižnica Čeha	14
6.4. Središnja knjižnica Mađara	15
6.5. Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca	16
6.6. Središnja knjižnica Slovaka	17
6.7. Središnja knjižnica Slovenaca	18
6.8. Središnja knjižnica Srba	19
6.9. Središnja knjižnica Talijana	19
6.10. Knjižnica i arhiv Židovske općine Zagreb	20
7. Zaključak	21
8. Prilozi	23
9. Literatura	33

Sažetak

Ovaj nas rad upoznaje sa središnjim knjižnicama nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj (RH) i njihovim doprinosom razvoju multikulturalnog društva. U današnjem svijetu, kojeg možemo nazvati globalnim selom, dosta se često spominje pojam „multikulturalnost“, stoga se na samom početku rada pojašnjava taj pojam. Rad opisuje stanje multikulturalnosti u Republici Hrvatskoj i u hrvatskoj knjižničarskoj zajednici. Da hrvatska knjižničarska zajednica promišlja o multikulturalnosti svjedoči i Naple konferencija održana 2005. god. kao i Nacrt Strategije razvoja narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj za 2010. god., u kojem se naglašava da narodne knjižnice trebaju pružiti podršku multikulturalnosti i upoznati se s kulturnim manjinama.

Knjižnica kao obrazovno, kulturno i informacijsko središte ima posebnu ulogu u okupljanju multikulturalnih zajednica. Stoga se u radu opisuje njezina uloga u multikulturalnoj sredini i postupci koji joj pomažu tu ulogu bolje ostvariti.

U RH djeluje devet središnjih knjižnica za nacionalne manjine koje financira Ministarstvo kulture. To su središnje knjižnice za albansku, austrijsku, češku, mađarsku, rusinsku odnosno ukrajinsku, slovačku, slovensku, srpsku i talijansku nacionalnu manjinu. Rad nas detaljnije upoznaje sa svakom od tih knjižnica kroz podatke o radu, osnutku i fondu. Doznajemo i kojim se aktivnostima knjižnice bave te s kojim ustanovama i institucijama ostvaruju najbolju suradnju. Osim navedenih devet središnjih knjižnica za nacionalne manjine, detaljnije se govori i o židovskoj knjižnici koja svojim fondom daje snažan doprinos hrvatskoj kulturnoj i znanstvenoj zajednici. U radu se spominje i nedavno otvorena Romska knjižnica koja je također od velike važnosti.

Može se zaključiti da je Hrvatska od samog osnutka vodila brigu o nacionalnim manjinama, što je posebno vidljivo kroz sustav središnjih knjižnica koji je već od 1991. god. aktivan. Knjižnice svojim zalaganjem i raznim aktivnostima pospješuju veze s matičnim državama svojih nacionalnih manjina i odnose većinskog i manjinskog stanovništva.

Ključne riječi: multikulturalnost, Republika Hrvatska, središnje knjižnice nacionalnih manjina, Albanci, Austrijanci, Česi, Mađari, Rusini, Ukrajinci, Slovaci, Slovenci, Srbi, Talijani, Židovi.

1. UVOD

Prihvatanje drugih kultura te međusobno povjerenje i razumijevanje najbolji su graditelji mira. No mnogi se ljudi zbog svojih etničkih predrasuda često ne žele upoznati s jezikom, običajima i kulturom etničke zajednice s kojom borave na istom prostoru. Prisjetimo se samo Sjedinjenih Američkih Država i robovlasništva.

Danas kada svijet postaje malo globalno selo i kada ljudi vrlo brzo i jednostavno dolaze s jednog kraja Zemlje na drugi, javlja se suživot različitih kultura na istom prostoru odnosno multikulturalnost. Ovaj pojam u posljednje vrijeme često zaokuplja pozornost medija, sociologa i drugih znanstvenika, a posebice političara koji vode žestoke rasprave o problematici multikulturalnosti i nastoje donijeti najprimjerenija rješenja za suživot različitih kultura. O tome može posvjedočiti i slučaj koji se 2011. god. dogodio u Njemačkoj, kada je izjava njemačke kancelarke Angele Merkel, da je multikulturalnost u njihovoj državi propali projekt, potresla javnost. Razlog tomu je što prosječni Nijemac još uvijek ne može prihvatiti da osoba islamske ili budističke vjeroispovijesti može biti Nijemac jednak protestantu ili katoliku.¹ Ovaj i mnogi drugi slučajevi svjedoče nam da je suživot različitih kultura na istom prostoru izazov s kojim se suočavaju mnoge države svijeta.

Postavlja se pitanje- kakvu ulogu u cijeloj ovoj priči imaju knjižnice? Knjižnica bi trebala nastojati uspostaviti interkulturalni dijalog koji podrazumijeva interaktivni odnos među različitim kulturama. Veliku ulogu u tome imaju knjižnične usluge pomoću kojih se taj dijalog može vrlo uspješno uspostaviti. „Multikulturalna knjižnica podrazumijeva izgradnju kulturno i jezično različitih zbirki i usluga, zaštitu materijalnih i nematerijalnih kulturnih dobara, programe usmjerene na obrazovanje korisnika i uspostavu međukulturnog dijaloga, te pristup izvorima na odgovarajućim jezicima.“² Na taj način ona pomaže u očuvanju kulturnog identiteta. Osim toga, njezina je zadaća poticati, promicati i održavati kulturnu i jezičnu raznolikost na državnoj, lokalnoj i međunarodnoj razini. To su potrebe današnjeg vremena, a njezin je zadatak odgovoriti na njih te na taj način zadovoljiti potrebe svojih korisnika.

---

¹ Usp. Večernji.hr URL: <http://www.vecernji.hr/vijesti/diljem-europske-unije-urusava-se-koncept-multikulturalnosti-clanak-249711> (2011-07-23)

² Stričević, Ivanka. Knjižnice za djecu u suvremenoj Europi: Interkulturalni pristup u multikulturalnom okruženju.// Knjižnica 53,1/2(2009), str. 200. URL: <http://www.dlib.si/v2/StreamFile.aspx?URN=URN:NBN:SI:doc-XDWM7907&id=e877934e-7268-4f9e-a9c1-41ae9703beca&type=PDF> (2011-09-06).

Cilj je ovoga rada prikazati kako su i na koji način u Republici Hrvatskoj organizirane multikulturalne knjižnice te doprinose li one razvoju multikulturalnog društva u zemlji.

2. MULTIKULTURALNOST

Sve veće migracije, povećana komunikacija i razvijen sustav transporta robe i ljudi, učinio je današnji svijet jednim globalnim selom. 21. stoljeće donijelo je sa sobom raznolik kulturni poredak u mnogim državama. Stoga ne čudi što se danas u svijetu dosta često spominje pojam „multikulturalnost“. Sama definicija kaže da je to „suživot različitih kultura, gdje kultura uključuje rasne, religijske ili kulturne skupine te se očituje u običajima, kulturnim pretpostavkama i vrijednostima, načinima razmišljanja i komunikacije.“³

Pojam „multikulturalnost“ javlja se tek u drugoj polovici 20.st., zajedno s razvojem demokracije i prestankom politike „hladnog rata“. Tada se javlja svijest o potrebi zadovoljavanja kulturnih potreba cjelokupnog stanovništva neke zemlje, ali i manjinskih zajednica koje borave u njoj. Manjinske bi kulture trebale biti javno i politički priznate i podržane kako bi dobile mogućnost uključivanja u šire društvo.⁴ Pojam „socijalna kultura“ kaže da je to kultura čije prakse i institucije pokrivaju puni raspon ljudskih aktivnosti, obuhvaćajući i privatni i javni život.⁵ To nije ostvarivo ako kulturu ne uključimo u medije, obrazovanje i privredu, odnosno ako ju ne uključimo u društvo. Stoga bi države u kojima vlada demokracija, odnosno društvena jednakost i ravnopravnost svih pojedinaca, trebale zakonima urediti društvenu raznolikost dajući svima jednaka prava. Na taj način manjine se ne bi osjećale moralno isključenima iz društvene cjeline, već bi dobile političku podršku koja bi im pomogla u jačanju samopoštovanja i osjećaja vrijednosti.

Multikulturalnost se kao pojam danas dosta često upotrebljava u širem smislu riječi, odnoseći se pri tom, kako na etničke, tako i na neetničke kulture. On služi kao krovni termin za karakterizaciju moralnih i političkih zahtjeva velikog broja skupina koje se nalaze u

---

³ Smjernice za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice: s IFLA-inim Manifestom za multikulturalnu knjižnicu. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. Str. [11]

⁴ Usp. Brčić, Marita. Kulturni pluralizam i pravednost u recepciji Willa Kymlicke. // Filozofsko istraživanje 28, 1 (2008). Str. 56. Hrčak. URL: <http://hrcak.srce.hr/> (2011-07-20)

⁵ Kymlicka, Will: Multikulturalno građanstvo. Liberalna teorija manjinskih prava, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb 2003.

Citirano prema: Brčić, Marita. Kulturni pluralizam i pravednost u recepciji Willa Kymlicke. // Filozofsko istraživanje 28, 1 (2008). Hrčak. URL: <http://hrcak.srce.hr/> (2011-07-20)

nepovoljnom položaju, kao što su homoseksualci, afrički Amerikanci, žene, osobe s invaliditetom i dr.⁶

Iz svega navedenog može se zaključiti da je zadaća multikulturalnog društva stvaranje sociokulturnog pluralizma koji će svakom pojedincu pomoći vratiti osjećaj pripadnosti, samopoštovanja te mu olakšati put ostvarenja željenih ciljeva kroz ravnopravnost s ostalim pripadnicima zajednice.

3. MULTIKULTURALNOST U REPUBLICI HRVATSKOJ

Prema Ustavu Republike Hrvatske, RH je „ nacionalna država hrvatskog naroda i država pripadnika autohtonih nacionalnih manjina: Srba, Čeha, Slovaka, Talijana, Mađara, Židova, Nijemaca, Austrijanaca, Ukrajinaca, Rusina i drugih, koji su njezini državljani, kojima se jamči ravnopravnost s građanima hrvatske narodnosti i ostvarivanje nacionalnih prava u skladu s demokratskim normama OUN i zemalja slobodnoga svijeta.“⁷

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine najbrojnija nacionalna manjina u RH su Srbi (201.631), zatim slijede: Bošnjaci (20.755), Talijani (19.636), Mađari (16.595), Albanci (15.082), Slovenci (13.173), Česi (10.510), Romi (9.463), Crnogorci (4.926), Slovaci (4.712), Makedonci (4.270), Nijemci (2.902), Rusini (2.337) i Ukrajinci (1.977).⁸ Ostale nacionalne manjine (Bugari, Austrijanci, Poljaci, Rusi, Židovi), prema popisu iz 2001. godine, broje manje od 1.000 stanovnika.

Nacionalne manjine u RH smiju se slobodno služiti i obrazovati na svojem jeziku i pismu, imaju pravo na uporabu svojih znakova i simbola, kulturnu autonomiju te smiju slobodno očitovati svoju vjeru. Osim toga one mogu slobodno pristupiti sredstvima javnog priopćavanja, imaju pravo na samoorganiziranje i udruživanje i pravo na zastupljenost u predstavničkim tijelima na državnoj i lokalnoj razini.

Što se tiče slobode služenja svojim jezikom i pismom, ono je uređeno i Zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Njime se osigurava ravnopravnost s hrvatskim jezikom i latiničnim pismom.⁹ To je posebno važno u segmentu odgoja i obrazovanja jer svaka nacija želi svoju povijest, kulturu, običaje, jezik i pismo

---

⁶ Usp. Song, Sarah. Multiculturalism. // The Stanford Encyclopedia of Philosophy (2010). URL: <http://plato.stanford.edu/entries/multiculturalism/> (2011-07-17)

⁷ Ustav Republike Hrvatske. URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/232289.html> (2010-11-15).

⁸ Usp. Tatalović, Siniša. Nacionalne manjine u Hrvatskoj, 2005. URL: <http://www.nacionalne-manjine.info/nacionalne-manjine.html> (2011-07-17)

⁹ Usp. Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/273147.html> (2011-07-18)

prenijeti na mlađi naraštaj. Republika Hrvatska ih u tome ne ograničava. Nacionalne manjine imaju mogućnost obrazovati se na materinskom jeziku u svim stupnjevima obrazovanja od predškolskog do visokoškolskog.¹⁰ Osim toga, u članku 6. Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina stoji da nacionalne manjine u nastavni plan i program, uz opći dio, moraju uvrstiti i sadržaj vezan uz posebnost nacionalne manjine kao što su zemljopis, povijest, književnost i dr.¹¹

Dakle, Republika Hrvatska potiče nacionalne manjine da njeguju svoju kulturu, jezik i običaje te da uspostavljaju veze s matičnim zemljama, čime ona bitno doprinosi stvaranju i razvoju multikulturalnog društva.

4. MULTIKULTURALNOST U HRVATSKOJ KNJIŽNIČARSKOJ ZAJEDNICI

Multikulturalnost je pojam koji se osim u medijima, znanstvenoj i stručnoj literaturi danas dosta često spominje i u knjižničarskoj zajednici. Jedna od temeljnih zadaća hrvatskih knjižničara je osigurati jednak pristup informacijama svim korisnicima, bez obzira na njihova osobna obilježja, posebne potrebe, spol, nacionalnu pripadnost, vjeru, društveni status i političko opredjeljenje.¹² Hrvatska knjižničarska zajednica nastoji ovu svoju ulogu što kvalitetnije i potpunije obavljati. To je vidljivo i u Nacrtu Strategije razvoja narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj za 2010. god., u kojemu se dosta često naglašava da knjižnice trebaju biti mjesta slobodnog pristupa cjelokupnom znanju za sve građane i mjesta koja promiču kulturnu aktivnost što, između ostalog, podrazumijeva podršku multikulturalnosti i upoznavanje kulture manjina.¹³

U okviru Sekcije za narodne knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva od 2009. god. djeluje i radna grupa za manjinske knjižnice kojoj je cilj promicanje važnosti središnjih knjižnica nacionalnih manjina te unapređivanje statusa manjinskih knjižnica, usluga i programa namijenjenih manjinama.¹⁴

---

¹⁰ Usp. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa: Obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina. URL: <http://public.mzos.hr/Default.aspx?sec=3154> (2011-07-18)

¹¹ Usp. Zakon o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina. Isto.

¹² Usp. Hrvatsko knjižničarsko društvo: Etički kodeks Hrvatskog knjižničarskog društva. URL: http://www.hkdrustvo.hr/hr/eticki_kodeks/ (2011-07-18)

¹³ Usp. Nacrt Strategije razvoja narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj do 2010., 2005. URL: http://www.knjiznica.hr/serv_file.php?file=284 (2011-07-18)

¹⁴ Usp. Hrvatsko knjižničarsko društvo: Radna grupa za manjinske knjižnice. URL: http://www.hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/41/ (2011-09-05)

O tome da hrvatska knjižničarska zajednica promišlja o multikulturalnosti i da ju nastoji potaknuti, svjedoči i 2. Naple konferencija održana u Supetru od 05. do 08. listopada 2005. godine. Tema konferencije bila je „Uloga narodnih knjižnica u nacionalnim politikama izgradnje društva znanja (*Digitalizacija kulturne baštine i provedba multikulturalizma u knjižnicama*)”. Na njoj se raspravljalo o dvjema bitnim stavkama današnjeg društva. To su, s jedne strane, kulturne i socijalne promjene koje su nastale kao posljedica čestih migracija i pojave multikulturalnog društva, te s druge strane, pojava digitalizacije i društva znanja. Glavni cilj bio je pokrenuti dijalog između vlada, nadležnih tijela, knjižnica i svih onih koji brinu o ulozi knjižnice u 21. st. Na konferenciji su sudjelovali i voditelji središnjih knjižnica za srpsku, talijansku, rusinsku odnosno ukrajinsku manjinu.¹⁵

Osim navedene konferencije treba spomenuti i Okrugli stol „*Multikulturalnost u knjižnici- knjižnične usluge za pripadnike manjina*“ koji je 2008. god. održan u Puli¹⁶ te posljednje HKD savjetovanje koje je također bilo posvećeno toj temi.¹⁷

Koliko Hrvatska ulaže u program i razvitak knjižnica nacionalnih manjina vidljivo je kroz model središnjih knjižnica nacionalnih manjina koje su već godinama stvarnost hrvatskog knjižničarstva.¹⁸

5. ULOGA KNJIŽNICE U MULTIKULTURALNOJ SREDINI

Knjižnica ima vrlo važnu ulogu u obrazovanju i funkcioniranju društva. Ona je središte za učenje jer omogućuje pristup obrazovnim materijalima, kulturno središte jer čuva, promiče, naglašava važnost drugih kultura, ali i informacijsko središte jer nabavlja, organizira informacije te ih čini dostupnima. Knjižnica ima posebnu ulogu u očuvanju kulturnog identiteta jer bi trebala poticati, promicati i održavati kulturnu i jezičnu raznolikost kako na državnoj i lokalnoj, tako i na međunarodnoj razini. Ona bi trebala posebnu pažnju posvetiti onim skupinama koje su nedovoljno zastupljene u multikulturalnom društvu, kao što su useljeničke manjine, azilanti, radnici- migranti te nacionalne manjine. To su skupine koje

---

¹⁵ Usp. Ministarstvo kulture: Naple konferencija 2005. URL: <http://www.min-kulture.hr/naple> (2011-07-18)

¹⁶ Usp. Okrugli stol „*Multikulturalnost u knjižnici- knjižnične usluge za pripadnike manjina*“ URL: http://www.gkc-pula.hr/download/multikulturalnost_u_knjiznici.pdf (2011-09-05)

¹⁷ Usp. Hrvatsko knjižničarsko društvo: 8. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj, 2011. URL: http://www.hkdrustvo.hr/hr/novosti/odabrana_novost/394/ (2011-09-05)

¹⁸ Usp. Središnje knjižnice nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj: vodič. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. Str. [9].

privremeno ili trajno borave u nekoj zemlji, a koje posjeduju određene etničke, jezične i kulturne razlike od većinskog stanovništva te zemlje.

Jednakost pristupa informacijama i knjižničnim uslugama svim članovima zajednice bez diskriminacije na temelju njihova podrijetla, etničke ili vjerske pripadnosti provlači se kroz sve suvremene dokumente u području narodnog knjižničarstva, počevši od međunarodnih dokumenata kao što su *UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice*, *Narodna knjižnica : IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga* te nedavno objavljeno treće izdanje *Smjernica za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice*, do različitih dokumenata na nacionalnoj razini.

Knjižnice bi trebale okupljati multikulturalne zajednice, te na taj način postati mjesta interakcije ljudi koji pripadaju različitim vrstama kultura. „U odnosu na kulturnu i jezičnu raznolikost, knjižnice trebaju:

- Pružati usluge svim članovima zajednice bez diskriminacije na temelju kulturnog i jezičnog nasljeđa
- Osigurati informacije na odgovarajućim jezicima i pismima
- Omogućiti pristup širokom izboru građe i usluga koje su odraz svih zajednica i potreba
- Zapošljavati osoblje koje će odražavati raznolikost zajednice i biti osposobljeno za rad i pružanje usluga u raznolikim zajednicama.“¹⁹

Kako bi lakše i bolje zadovoljila potrebe zajednice, knjižnica bi se trebala upoznati s osobinama korisničke zajednice. To će učiniti tako što će prikupiti demografske i socio-ekonomske podatke te obilježja okruženja zajednice. Isto tako nastojat će ispitati pojedince ili skupine u zajednici što misle o knjižnici i njezinim uslugama. Na taj način knjižnica će se bolje upoznati sa zajednicom i njezinim potrebama. To bi bio prvi korak ka uspješnijem pružanju usluga. Drugi korak bila bi sama nabava građe. Knjižnica bi trebala osigurati građu u svim oblicima i za sve narode, na jezicima po njihovu izboru. Također, trebala bi održavati uravnoteženu zbirku za svaku multikulturalnu zajednicu. Osim knjiga, u ponudi bi trebale biti periodičke publikacije, novine i multimedijalna građa na jezicima multikulturalnih skupina. Glavni su problem novčana sredstva koja se mogu uštedjeti na način da velike knjižnične ustanove i službe preuzmu centraliziranu ulogu u ponudi multikulturalne građe. Od njih bi manje knjižnice mogle posuđivati. Na taj bi se način izbjegli dvostruki naponi, mogao bi se ponuditi veći i širi izbor građe, izraditi skupni katalog za sve knjižnice i sl.

---

¹⁹ Smjernice za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice. Nav. dj. Str. [14].

Prema definiciji „multikulturalne knjižnične usluge uključuju pružanje multikulturalnih informacija svim vrstama knjižničnih korisnika kao i pružanje knjižničnih usluga posebno namijenjenih obično nedovoljno zastupljenim skupinama.“²⁰ Da bi se te usluge mogle uspješno ostvariti, osim nabrojana prva dva koraka, važnu ulogu ima i osoblje. Ono bi trebalo imati dobre komunikacijske vještine, sposobnost razumijevanja korisnika, znati surađivati s pojedincima i skupinama u zajednici te poznavati kulturne raznolikosti, sve u cilju zadovoljavanja potreba korisnika. Bilo bi dobro kad bi knjižnica pokrenula određene obrazovne programe za svoje zaposlenike, na kojima bi učili o drugim kulturama. Osim toga, bilo bi korisno i da pripadnici određene etničke skupine, ako ih ima velik broj, budu dio zaposleničkog tima knjižnice.

6. KNJIŽNICE NACIONALNIH MANJINA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, u svrhu očuvanja, promicanja i iskazivanja svog kulturnog identiteta, smiju osnovati neku od ustanova za obavljanje djelatnosti javnog priopćavanja.²¹ To mogu biti knjižnice, muzeji, arhivi, izdavačke (nakladničke) kuće i sl.

Prema Standardima za narodne knjižnice, „ako u općini živi više od 1.500 stanovnika koji su pripadnici nacionalnih manjina ili etničkih zajednica, narodna knjižnica dužna je osigurati odgovarajući broj naslova na jezicima manjina ili etničkih zajednica.“²² Stoga se u sklopu narodnih knjižnica osnivaju središnje knjižnice za nacionalne manjine. Njihova je dužnost nabavljati građu na jeziku manjine, omogućiti njezinu uporabu, bilo da se radi o knjižnoj ili neknjižnoj građi, omogućiti međuknjižničnu posudbu te organizirati razne izložbe, predavanja i sl.²³ Središnje knjižnice nacionalnih manjina financira Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i to je glavna razlika između njih i knjižnica koje nemaju taj status.

Svijest o različitim knjižničnim i informacijskim potrebama nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj javila se krajem osamdesetih godina. Tada se određuju i prve tri središnje knjižnice i to za pripadnike mađarske, talijanske i češke narodnosti. Knjižnice su službeno osnovane tek 1991. god. i to odlukom Vladinog uređa za nacionalne manjine i Razvojne službe Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (NSK).²⁴

---

²⁰ Isto. Str. [11].

²¹ Usp. Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina. URL: <http://www.zakon.hr/z/295/Ustavni-zakon-o-pravima-nacionalnih-manjina> (2011-07-24)

²² Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/270810.html> (2011-07-19)

²³ Usp. Ministarstvo kulture. URL: <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=200> (2011-07-19)

²⁴ Usp. Središnje knjižnice nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj: vodič. Nav. dj. Str. [9].

Danas Republika Hrvatska broji devet središnjih knjižnica nacionalnih manjina. To su:

1. Središnja knjižnica za češku manjinu,
2. Središnja knjižnica za mađarsku manjinu,
3. Središnja knjižnica za talijansku manjinu,
4. Središnja knjižnica za albansku manjinu,
5. Središnja knjižnica za rusinsku / ukrajinsku manjinu,
6. Središnja knjižnica za slovensku manjinu,
7. Središnja knjižnica za srpsku manjinu,
8. Središnja knjižnica za slovačku manjinu,
9. Središnja knjižnica za austrijsku manjinu.²⁵

U Hrvatskoj djeluje još i knjižnica Židovske općine Zagreb koja nema status središnje knjižnice.

Što se tiče ostalih nacionalnih manjina, Bošnjacka je manjina vrlo aktivna u izdavačkoj djelatnosti. Ona u sklopu Kulturnog društva Bošnjaka Hrvatske „Preporod“ (KDBH „Preporod“) izdaje časopise: „Behar“, „Journal“ te polugodišnjak za djecu i mlade „Jasmin“. Sva tri časopisa su digitalizirana i dostupna na mrežnim stranicama KDBH „Preporod“.²⁶ Osim toga, „Kulturno društvo "Preporod" ima knjižnicu koja raspolaže fondom od preko 3,000 knjiga, a svake godine obogaćuje se novim naslovima.“²⁷

Odnedavno se svojom zbirkom može pohvaliti i romska zajednica. Naime, u travnju 2010. godine, u Knjižnici S.S. Kranjčevića u Zagrebu otvorena je Romska zbirka. Fond sadrži knjige s područja etnografije, etnologije, te romske književnosti, a u ponudi su i dva časopisa: „Romski putevi - Romane drama“ i „Mladi za mlade: časopis za romsku djecu i mladež“. Ukupan broj jedinica građe je 143.²⁸ Sam poticaj za osnivanje ove zbirke bila je velika

---

²⁵ Usp. Slobodanac, Jadranka ; Janković, Ankica. Croatian libraries meeting the multicultural Challenge. Str. [1]. URL: <http://www.docstoc.com/docs/40954776/Jadranka-Slobo%20%80%98anac-National-and-University-library-in-Zagreb-Ankica#> (2011-09-06).

²⁶ Usp. Kulturno društvo Bošnjaka Hrvatske „Preporod“. URL: <http://kdbhpreporod.hr/> (2011-07-24)

²⁷ Ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Vlada Republike Hrvatske, Zagreb, 1998., str. 34.

Citirano prema: Tatalović, Siniša. Nacionalne manjine u Hrvatskoj, 2005. str. [3]. URL: <http://www.nacionalne-manjine.info/nacionalne-manjine.html> (2011-07-17)

²⁸ Usp. Knjižnice grada Zagreba: Romska zbirka. URL: <http://www.kgz.hr/default.aspx?id=597> (2011-07-19)

koncentracija romske manjine na području Grada Zagreba te njihova dugogodišnja suradnja s Knjižnicom S.S. Kranjčevića. Njezino osnivanje od velike je važnosti ne samo za Rome već i za sve zainteresirane koji se žele pobliže upoznati s tom manjinom.

Osim Roma i Bošnjaka aktivni su i Bugari koji izdaju časopis „Rodna riječ“ koji izlazi uz financijsku potporu Ureda za nacionalne manjine Vlade RH²⁹, Rusi izdaju „Ruski vjesnik“³⁰, koji se može pronaći na njihovim mrežnim stranicama, a Crnogorci imaju digitalnu biblioteku s desetak naslova kojima se može pristupiti putem mrežne stranice Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba.³¹

U nastavku teksta opisati će se svaka središnja knjižnica pojedinačno te će se donijeti opći podaci o radu, osnutku, fondu, raznim aktivnostima koje knjižnice provode i sl.

6.1. Središnja knjižnica Albanaca

Prema popisu stanovništva iz 2001. god., albanska je nacionalna manjina po brojnosti peta nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj. „Najviše Albanaca živi na području Grada Zagreba (3.389), Primorsko-goranske (2.063), Istarske (2.032), Splitsko-dalmatinske (900), Osječko-baranjske (858), Zagrebačke (835) i Bjelovarsko-bilogorske županije (755).“³² Njihova središnja knjižnica osnovana je 28. studenog 1994. godine, a djeluje u sklopu Knjižnica grada Zagreba, točnije Knjižnice i čitaonice Bogdana Ogrizovića. Cilj joj je promicanje albanske kulture, što vrlo dobro ostvaruje raznim izložbama, predstavljanjima knjiga te obilježavanjem važnih albanskih događaja. Osim Albanaca, knjižnicom se služe i hrvatski građani koji žele naučiti albanski jezik. Knjižnica trenutno posjeduje 2.360 jedinica građe, obuhvaćajući različita znanstvena područja na albanskom jeziku. Najzastupljenije su knjige iz područja povijesti. Osim toga, ima i malu referentnu zbirku rječnika, zbirku etnografske literature, zbirku starih i rijetkih knjiga iz 19. st. te zbirku audiovizualne građe. Knjižnica posjeduje i dječji fond, te joj je jedna od glavnih aktivnosti rad s djecom.

Voditeljica knjižnice održava dopunsku nastavu na albanskom jeziku koja je prilagođena različitim razinama znanja polaznika. Naime, većina polaznika zna govoriti, ali ne i čitati i pisati albanski jezik.

---

²⁹ Usp. Bugari u Hrvatskoj. URL: <http://www.bugari-u-hrvatskoj.com/?p=50> (2011-07-19)

³⁰ Usp. Zajednica Rusa Hrvatske. URL: <http://www.zajednicarusa.hr/> (2011-07-19)

³¹ Usp. Vijeće crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba. URL: <http://www.vijece-crnogoraca-zagreb.hr/digitalna-biblioteka.aspx> (2011-07-19)

³² Ured za nacionalne manjine: Albanci. URL: http://www.nacionalnemanjine.vlada.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=43&Itemid=14 (2011-09-05)

Knjižnica ostvaruje dobru suradnju s Veleposlanstvom Albanije i Veleposlanstvom Kosova, kao i s brojnim albanskim društvima u Republici Hrvatskoj, a također je povezana i s knjižnicama u Tirani i Prištini.³³

Osim knjižnice, u promicanju albanskog jezika i kulture pomažu i:

1. „Unija zajednica Albanaca u Republici Hrvatskoj, Zagreb
2. Albansko kulturno društvo u Hrvatskoj „Shkendija“, Zagreb
3. Klub albanskih žena „Kraljica Teuta“ Zagreb
4. Forum albanskih intelektualaca u Hrvatskoj, Zagreb.“³⁴

6.2. Središnja knjižnica Austrijanaca (Austrijska čitaonica)

Matična ustanova ove knjižnica je Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek (GISKO) u kojoj djeluje od 1996. godine. Suradnja GISKO-a i Austrijskog kulturnog komiteta započela je još 1988. god. kada su se javili i prvi poticaji za osnivanje knjižnice. 1990. godine dogovoreno je da će hrvatska strana osigurati prostor i opremu, a austrijska knjižničnu građu. Nažalost, ratne okolnosti u Hrvatskoj otežale su realizaciju ovoga plana te je on u potpunosti ostvaren tek 1996. godine.

Cilj je Austrijske čitaonice zadovoljiti knjižnične potrebe austrijske i njemačke nacionalne manjine te većinskom stanovništvu približiti kulturu i povijest ovoga naroda. U knjižnici su zastupljena gotova sva stručna područja, a prevladavaju djela austrijske književnosti, umjetnosti, povijesti, filozofije i psihologije. Ona posjeduje i bogatu referentnu zbirku s nekoliko vrsta rječnika i najnovijim izdanjima gramatike. Knjižnica svojim korisnicima nudi i austrijsku tekuću nacionalnu bibliografiju, dva naslova dnevnog tiska te nekoliko naslova tjednih i mjesečnih časopisa od kojih posebno treba istaknuti dvojezični mjesečni list „Deutsches Wort“ koji izlazi u Osijeku, a izdaje ga Njemačka narodnosna zajednica-udruga podunavskih Švaba u Hrvatskoj.³⁵

Najčešći korisnici Austrijske čitaonice su studenti, učenici, nastavnici osnovnih i srednjih škola te nastavnici Filozofskog fakulteta.

---

³³ Usp. Središnje knjižnice nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj: vodič. Nav. dj. Str. 15-17.

³⁴ Ured za nacionalne manjine: Albanci. Nav. dj.

³⁵ Usp. Ured za nacionalne manjine: Nijemci i Austrijanci. URL:

http://www.nacionalnemanjine.vlada.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=36&Itemid=15
(2011-09-05)

Od mnogobrojnih aktivnosti koje knjižnica nudi, mogu se istaknuti književne večeri, predstavljanja knjiga te videoprojekcije austrijskih igranih i dokumentarnih filmova. O ovim i mnogim drugim aktivnostima, korisnici mogu saznati i putem mrežne stranice GISKO-a, koja osim na hrvatskom, svoj sadržaj nudi i na njemačkom, engleskom i mađarskom jeziku.³⁶

Austrijska čitaonica ostvaruje vrlo dobru suradnju s brojnim kulturnim i znanstvenim ustanovama, od kojih se posebno može istaknuti Austrijski kulturni forum iz Zagreba.³⁷

Uz knjižnicu, u Hrvatskoj djeluje i nekoliko nevladinih udruga koje pomažu u njegovanju i promicanju njemačkog i austrijskog identiteta. To su:

1. „Zajednica Nijemaca u Hrvatskoj, Zagreb
2. Savez Nijemaca i Austrijanaca Hrvatske, Centrala, Osijek
3. Njemačka narodnosna zajednica - udruga podunavskih Švaba u Hrvatskoj, Osijek
4. Narodni savez Nijemaca Hrvatske, Zagreb
5. Udruga Nijemaca i Austrijanaca, Vukovar.“³⁸

6.3. Središnja knjižnica Čeha

Češka nacionalna manjina po brojnosti je sedma nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj, a najzastupljenija je na području Bjelovarsko-bilogorske županije (7.098)³⁹.

Njihova je središnja knjižnica svoje djelovanje započela 1991. godine u bjelovarskoj Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“. Godine 2007., odlukom Ministarstva kulture Republike Hrvatske seli se u Pučku knjižnicu i čitaonicu Daruvar. U početku knjižnična se građa nabavljala uz financijsku pomoć Ministarstva kulture RH i matične bjelovarske knjižnice, a danas samo uz pomoć Ministarstva kulture. Knjižnica svoj fond nadopunjuje kupnjom, razmjenom iz Češke te darovima pojedinaca i ustanova (što je rijetkost).

Fond je dosta raznolik i bogat, a sastoji se od referentne građe, beletristike, znanstveno-popularne građe, periodike i audiovizualne građe. Posebni dio fonda čini zavičajna zbirka koja sadrži djela koja govore o prošlosti i sadašnjosti češke manjine u Republici Hrvatskoj.

---

³⁶ Usp. Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek: Austrijska čitaonica. URL: <http://www.gskos.hr/~descap/?upit=sadržaj&id=120> (2011-09-05)

³⁷ Usp. Središnje knjižnice nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj: vodič. Nav. dj. Str. 23-26.

³⁸ Ured za nacionalne manjine: Nijemci i Austrijanci. Nav.dj.

³⁹ Usp. Ured za nacionalne manjine: Česi. URL: http://www.nacionalnemanjine.vlada.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=39&Itemid=19 (2011-09-05)

Osim u Pučkoj knjižnici i čitaonici Daruvar, knjižnične zbirke na češkom jeziku možemo pronaći i u drugim institucijama. Prvenstveno u Češkoj besedi Zagreb, Češkoj besedi Daruvar- Knjižnici Frante Buriana, Češkoj besedi Rijeka, Jazvenik i Dežanovac, te u narodnim knjižnicama Sisak, Virovitica, Hercegovac, Nova Gradiška, Grubišno Polje i Selce kod Crikvenice.

Knjižnica organizira razne aktivnosti kao što su književne večeri, izložbe, predavanja, pričaonice i filmske projekcije. Dosta aktivno sudjeluje i putem drugih medija kao što su novine i radio. Najčešće se oglašava putem „Bjelovarskog lista“ i češkog glasila „Jednota“, te putem Radio Daruvara i Radio Bjelovara na kojem se redovito, od 1991. god., dva puta tjedno održava polusatna emisija na češkom jeziku.⁴⁰

6.4. Središnja knjižnica Mađara

Mađarska nacionalna manjina najzastupljenija je na području Osječko-baranjske županije (9.784).⁴¹

Matična ustanova Središnje knjižnice Mađara je Gradska knjižnica Beli Manastir. Baranja ima dugu tradiciju narodnih knjižnica i čitaonica koja potječe još iz 19. st. 1960- tih godina u njoj su bile organizirane četiri knjižnične stanice i sedamnaest ogranaka u kojima su se nalazile podjednake količine građe na hrvatskom i mađarskom jeziku i pismu. Domovinski je rat nažalost razorio tu razgranatu mrežu knjižnica i uništio veći dio fondova knjižničnih ogranaka koji su imali bogatu građu na mađarskom jeziku. Nakon rata, Gradska knjižnica Beli Manastir, zajedno sa Središnjom knjižnicom Mađara, djeluje u sastavu Pučkog otvorenog učilišta, sve do 2001. godine kada se osniva kao samostalna ustanova.

Središnja knjižnica Mađara svoj rad, ciljeve i djelovanje temelji na dubokim i isprepletenim odnosima hrvatskog i mađarskog stanovništva. Ona potiče multikulturalnost i multietičnost te svojim korisnicima nastoji biti što pristupačnija. U tu je svrhu uklonila i barijere koje su razdvajale hrvatsku i mađarsku građu. „Svakom je korisniku dostupan čitav knjižnični fond, neovisno o kriteriju, pa tako i o kriteriju jezika na kojemu jedinicu građe želi čitati, slušati ili gledati.“⁴² Fond danas broji oko 3.291 jedinicu građe, uključujući tiskanu te audiovizualnu i elektroničku građu.

---

⁴⁰ Usp. Središnje knjižnice nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj: vodič. Nav. dj. Str. 31-35.

⁴¹ Usp. Ured za nacionalne manjine: Mađari. URL:

http://www.nacionalnemanjine.vlada.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=38&Itemid=20 (2011-09-05)

⁴² Središnje knjižnice nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj: vodič. Nav. dj. Str. 41.

Ova knjižnica osobito veliku pažnju posvećuje suradnji i obnovi tradicionalnih stručnih susreta mađarskih i hrvatskih knjižnica, te aktivno sudjeluje u organizaciji zajedničkih programa i projekata. Cilj svega toga je razmjena iskustava i informacija, povezivanje mađarskih i hrvatskih knjižnica te stručno usavršavanje.

Središnja knjižnica Mađara obilježavanjem različitih obljetnica i organiziranjem izložbi potiče njegovanje mađarskog jezika i pisma, ali upozorava i na potrebu jednakog pristupa hrvatskoj manjinskoj zajednici u Republici Mađarskoj.⁴³

Mađari osim u središnjoj knjižnici djeluju i u Demokratskoj zajednici Mađara Hrvatske, Savezu mađarskih udruga, Društvu mađarskih znanstvenika i umjetnika u Hrvatskoj, Savezu Mađara Republike Hrvatske i Savezu mađarskih učitelja Republike Hrvatske.⁴⁴

6.5. Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca

Građa Središnje knjižnice Rusina i Ukrajinaca smještena je u Informativno-posudbenom i Glazbenom odjelu Gradske knjižnice u Zagrebu. Osnovana je 1995. god. odlukom Vladinog ureda za nacionalne manjine. Osim u Zagrebu, dijelovi građe mogu se pronaći u knjižnicama u Vinkovcima, Lipovljanima, Vukovaru, Petrovcima, Sisku i Puli.

U fond, koji danas broji 2.854 jedinice građe, ulaze knjige, časopisi, novine, elektronička i audiovizualna građa. Najzastupljenija je beletristika, a potom slijede djela iz povijesti, razne studije (o etnografiji, etimologiji, folklornoj tradiciji) te udžbenici i rječnici. Osim referentne zbirke, knjižnica posjeduje i vrijednu zbirku fotoalbuma kojima su predstavljeni gradovi, krajevi i kulturna baština Ukrajine.⁴⁵ Građa se, osim na ukrajinskom, može pronaći i na ruskom jeziku.

„Program informiranja ostvaruje se izdavanjem tromjesečnika „Nova Dumka" i dječjeg lista „Vjenčić" na rusinskom, ukrajinskom i hrvatskom jeziku, a program izdavaštva tiskanjem više monografija, knjiga i kataloga o životu Rusina i Ukrajinaca u Republici Hrvatskoj.“⁴⁶

Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca ostvaruje vrlo dobru suradnju s brojnim institucijama i udrugama, od kojih možemo istaknuti Katedru za ukrajinski jezik i književnost

---

⁴³ Usp. Isto, str. 39-42.

⁴⁴ Usp. Ured za nacionalne manjine: Mađari. Nav. dj.

⁴⁵ Usp. Knjižnice grada Zagreba: Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske. URL: <http://www.kgz.hr/default.aspx?id=792> (2011-09-05)

⁴⁶ Ured za nacionalne manjine: Rusini i Ukrajinci. URL: http://www.nacionalnemanjine.vlada.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=33&Itemid=27 (2011-09-05)

Odsjeka za slavenski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Veleposlanstvo Ukrajine u Republici Hrvatskoj.

Brojnim izložbama, književnim i glazbenim večerima, knjižnica nastoji okupiti predstavnike rusinske i ukrajinske manjine, ali i ostale zainteresirane građane. Na taj način pomaže širenju i približavanju kulturne baštine manjinskog naroda većinskom stanovništvu.⁴⁷

Uz središnju knjižnicu vrlo važnu ulogu ima i Savez Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske kao i brojna kulturno umjetnička društva osnovana diljem Hrvatske.⁴⁸

6.6. Središnja knjižnica Slovaka

Središnja knjižnica Slovaka prva je knjižnica sa stručno obrađenom i javno dostupnom građom na slovačkom jeziku u Republici Hrvatskoj. Do njezina osnutka, građa se nalazila samo u osnovnim školama i nije bila dostupna svim zainteresiranim korisnicima. Knjižnica je otvorena 1998. god. u Hrvatskoj narodnoj knjižnici i čitaonici Našice na poticaj Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske, Nacionalne i sveučilišne knjižnice i Saveza Slovaka. Osim u Našicama, građa se može pronaći i u stacionarima u Osijeku, Zagrebu, Rijeci, Lipovljanima i Iloku. U fondu se nalazi raznovrsna građa koja je stručno obrađena i organizirana u zbirke, a broji 3.712 jedinica. To je, prije svega, referentna građa, stručna literatura, beletristika, dječja knjiga, zbirka neknjižne građe te zavičajna zbirka „croslovaciká“, koja za knjižnicu predstavlja najveću vrijednost. Znatan dio građe knjižnica je dobila na poklon od Saveza Čeha iz Daruvara i od slovačkih udruga iz Hrvatske i Slovačke.

Središnja knjižnica Slovaka organizira brojne aktivnosti, kao što su Mjesec slovačke knjige, Dani slovačkog filma u Našicama, Gastrofestival slovačke tradicionalne kuhinje u povodu Dana grada, ljetni tečaj slovačkog jezika i dr. Ovim i mnogim drugim aktivnostima, knjižnica nastoji očuvati i unaprijediti slovački jezik i kulturnu baštinu.⁴⁹

Uz knjižnicu je aktivan i Savez Slovaka koji izdaje mjesečni list „Pramen“ na slovačkom jeziku.⁵⁰

Slovaci su osim u Osječko-baranjskoj dosta zastupljeni i u Vukovarsko-srijemskoj županiji te Gradu Zagrebu. Na tim područjima organiziraju brojne kulturne manifestacije kao

---

⁴⁷ Usp. Središnje knjižnice nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj: vodič. Nav. dj. Str. 47-48.

⁴⁸ Usp. Ured za nacionalne manjine: Rusini i Ukrajinaci. Nav. dj.

⁴⁹ Usp. Središnje knjižnice nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj: vodič. Nav. dj. Str. 55-58.

⁵⁰ Usp. Ured za nacionalne manjine: Slovaci. URL:

http://www.nacionalnemanjine.vlada.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=32&Itemid=28
(2011-09-05)

što su: smotre slovačkog folklora, dječje smotre slovačkog folklora, festivali slovačke pjesme, Međunarodna smotra folklora u Detvi, Dani slovačke kulture i sl.⁵¹

6.7. Središnja knjižnica Slovenaca

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ iz Karlovca matična je ustanova Središnje knjižnice Slovenaca od njezina osnutka 1993. godine.

Posebnost je ove knjižnice vrlo dobra suradnja s Knjižnicom Mirana Jarca iz Novog Mesta. Knjižnice zajedno organiziraju razne događaje, programe i projekte kojima jačaju veze dviju susjednih država. Tradicionalni susreti gradova Karlovca i Novog Mesta, zatim „Slovenski dani u Hrvatskoj“, na kojima redovito prisustvuju predstavnici vlasti Karlovca i Novoga Mesta, članovi slovenskih društava u Republici Hrvatskoj, te veleposlanik Republike Slovenije u Hrvatskoj, samo su neki od događaja koje organiziraju ove dvije knjižnice. One ostvaruju vrlo dobru suradnju i u izdavaštvu. Tako je karlovačka knjižnica izdala slovensko-hrvatsku zbirku pjesama karlovačkih i novomeških pjesnika pod nazivom „Rijeka riječi- reka besed“. Od mnoštva zajedničkih projekata valja istaknuti međunarodni stručni skup „Knjižnica- središte znanja i zabave“ odnosno „Knjižnica- igrišće znanja in zabave“ te projekt „Besede i riječi“ (BeRi) kojeg sufinancira Europska unija. Ovim projektom potiče se bolja razmjena kulturnih sadržaja, organiziraju se tečajevi hrvatskog i slovenskog jezika, vrši se prekogranična razmjena knjiga i dr.

Knjižnica Mirana Jarca iz Novoga Mesta zajedno s Ministarstvom kulture Republike Slovenije pomaže i u izgradnji fonda Središnje knjižnice Slovenaca, koji do sada broji 6. 578 jedinica građe, uključujući knjige, periodiku i neknjižnu građu.⁵²

„Program informiranja na slovenskom jeziku ostvaruje se tiskanjem biltena „Planika“ koji izdaje Slovensko društvo „Triglav“ iz Splita i četveromjesečnika „Novi odmev“ koji izdaje Kulturno-prosvjetno društvo „Slovenski dom“ iz Zagreba.“⁵³

---

⁵¹ Usp. Isto.

⁵² Usp. Središnje knjižnice nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj: vodič. Nav. dj. Str. 63-66.

⁵³ Ured za nacionalne manjine: Slovenci. URL:

http://www.nacionalnemanjine.vlada.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=31&Itemid=29
(2011-09-05)

6.8. Središnja knjižnica Srba

Prema popisu iz 2001. god. srpska je nacionalna manjina najbrojnija u Republici Hrvatskoj. Najveći broj Srba živi u Vukovarsko-srijemskoj županiji (31.644), a potom slijede Osječko-baranjska (28.886), Sisačko-moslavačka (21.617) i Karlovačka županija (15.651).

U Republici Hrvatskoj postoji šest registriranih srpskih nevladinih udruga, a to su: Srpsko narodno vijeće, Zajednica Srba u Republici Hrvatskoj, Srpski demokratski forum, Narodno vijeće Srba, Zajedničko vijeće općina te Srpsko kulturno društvo „Prosvjeta“ (SKD) koje je ujedno i osnivač Središnje knjižnice Srba.⁵⁴

Knjižnica je osnovana 1996. godine, a do sada broji 20.471 jedinicu građe koje su u knjižnicu većinom prispjele donacijama. Osim donacijama, građa se nabavlja i na Sajmu knjiga u Beogradu. Najveći dio fonda čine knjige koje govore o filozofiji, psihologiji, povijesti, srpskoj književnosti, religiji i dr. Srpska je nacionalna manjina dosta aktivna u izdavaštvu što pokazuju časopisi („Prosvjeta“, „Bijela pčela“), godišnjaci („Ljetopis SKD Prosvjeta“, „Kalendar SKD Prosvjeta“, „Artefakti“) te brojna izdanja knjiga srpskih autora o poeziji, književnosti i povijesti Srba u Republici Hrvatskoj.⁵⁵

Korisnici knjižnice uglavnom su umirovljenici, a potom slijede studenti i učenici. Osim u Središnjoj knjižnici, koja je smještena u prostorijama SKD Prosvjeta u Zagrebu, građa se može pronaći i na 26 drugih lokacija diljem Hrvatske u kojima se nalazi veća koncentracija srpskog stanovništva. Knjižnica se organiziranjem raznih predavanja, književnih večeri i izložbi nastoji predstaviti i približiti javnosti.

Ona ostvaruje i vrlo dobru suradnju s Narodnom bibliotekom Srbije, Bibliotekom Matice srpske, Ambasadom Srbije u Zagrebu, Ministarstvom kulture i Ministarstvom za dijasporu Srbije.⁵⁶

6.9. Središnja knjižnica Talijana

Matična ustanova Središnje knjižnice Talijana je Gradska knjižnica i čitaonica Pula. Knjižnica djeluje od 1991. godine kada joj je na raspolaganju bilo nešto više od 1.000 svezaka knjiga. Danas ukupan fond knjiga broji gotovo 10.000 svezaka. Ova knjižnica svojim korisnicima nudi bogatu referentnu i zavičajnu zbirku, a osim toga korisnici mogu uživati i u beletristici, znanstveno-popularnoj literaturi te dječjoj književnosti. Knjižnica nudi mogućnost

---

⁵⁴ Usp. Ured za nacionalne manjine: Srbi. URL: http://www.nacionalnemanjine.vlada.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=30&Itemid=30 (2011-09-05)

⁵⁵ Usp. Ured za nacionalne manjine: Srbi. Nav. dj.

⁵⁶ Usp. Središnje knjižnice nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj: vodič. Nav. dj. Str. 73-76.

pretraživanja građe putem mrežnog kataloga Gradske knjižnice i čitaonice Pula, kao i bilten prinova na talijanskom jeziku koji je dostupan u tiskanom i digitalnom obliku. Korisnicima je na raspolaganju i bogat izbor dnevnih novina, tjednika i mjesečnika na talijanskom jeziku („*La voce del Popolo*“, „*Il Piccolo*“, „*Oggi*“, „*Gente*“, „*Panorama*“, „*La Battana*“, „*Arcobaleno*“, „*Casaviva*“).⁵⁷

Vrijedne zbirke na talijanskom jeziku, osim u Središnjoj knjižnici, mogu se naći u brojnim knjižnicama i ustanovama diljem Hrvatske. Narodne knjižnice, knjižnice u zajednicama Talijana te knjižnice talijanskih osnovnih i srednjih škola na području Istre i Rijeke dio su djelokruga rada Središnje knjižnice Talijana. U njima se nalazi preko 150.000 svezaka knjižne građe pretežno na talijanskom jeziku.

Središnja knjižnica Talijana ostvaruje vrlo dobru suradnju s brojnim knjižnicama i institucijama u Italiji: Lissoneom (Milano), Castellanzom, Monzom, Vicenzom, Arcugnanom, Rotary clubom i talijanskim Ministarstvom kulturnih dobara. Navedene institucije pomogle su vrlo vrijednim donacijama te je Središnja knjižnica u suradnji s njima organizirala brojne kulturne programe, izložbe, radionice, stručne skupove, književne večeri i sl. Jedan od projekata je i „Čitajmo zajedno“ koji je omogućio da se djeca u svim osnovnim školama Istre i Rijeke susretnu s najpoznatijim talijanskim piscima za djecu.⁵⁸

6.10. Knjižnica i arhiv Židovske općine Zagreb

U Republici Hrvatskoj živi 576 (0,01 %) pripadnika židovske nacionalne manjine, a najzastupljeniji su na području Grada Zagreba. Židovska općina okuplja pripadnike židovske nacionalne manjine te organizira brojne kulturne, informativne, izdavačke i prosvjetne aktivnosti, organizira tečajeve hebrejskog jezika i seminare „Talmud-Tora“.⁵⁹

Ona je 1980-ih godina prva dala poticaj i za osnutak knjižnice. Tada se rodila ideja da se postojeći opći knjižni fond zagrebačke židovske zajednice preustroji u specijalnu knjižnicu i informacijski centar. Na samom je početku svoga djelovanja knjižnica za posudbu korisnicima nudila oko 2.000 svezaka knjiga. Tiskanu su građu, kao i danas, činile tri cjeline: Šikova zbirka, zbirka pretežno religijskih knjiga na hebrejskom jeziku i posudbeni fond. Nakon Domovinskog rata knjižnica nastavlja s radom, dobiva veći prostor te korisnicima postaje dostupna 25 sati tjedno. Fond ove knjižnice danas broji oko 17.693 jedinice građe, a

---

⁵⁷ Usp. Gradska knjižnica i čitaonica Pula: Središnja knjižnica za talijansku nacionalnu manjinu u Republici Hrvatskoj. URL: <http://www.gkc-pula.hr/index.php/-2-6-9-1-Talijanski> (2011-09-05)

⁵⁸ Usp. Središnje knjižnice nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj: vodič. Nav. dj. Str. 83-87.

⁵⁹ Usp. Ured za nacionalne manjine: Židovi. URL: http://www.nacionalnemanjine.vlada.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=29&Itemid=34 (2011-09-05)

čine ga knjige, periodika, audiovizualna i elektronička građa. Građa se većinom nabavlja na hrvatskom ili engleskom jeziku, zato što izvorni jezik zajednice-hebrejski, poznaje vrlo malen broj članova. Stoga ne čudi što je u posljednje vrijeme dosta često posjećuju različite dobne i obrazovne skupine korisnika, od srednjoškolaca do doktora znanosti. U njoj pronalaze sve potrebne podatke koji im pomažu pri pisanju radova na židovske teme. Uz to, usluga i posudba građe se ne naplaćuju.

Knjižnica sudjeluje i u organiziranju kulturnih sadržaja kao što su izložbe, predstavljanja knjiga i dr.

U sklopu knjižnice djeluje i arhiv u kojem se nalaze vrijedni dokumenti o povijesti zagrebačkih Židova, dokumenti nastali između dvaju svjetskih ratova i dokumenti iz doba Holokausta. I knjižnica i arhiv su od iznimne važnosti jer daju snažan doprinos hrvatskoj kulturnoj i znanstvenoj zajednici.⁶⁰

6. ZAKLJUČAK

Jedan od najvažnijih dokumenata za zaštitu prava nacionalnih manjina je „*Deklaracija o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim i jezičnim manjinama*“, koju je donijela Generalna skupština Ujedinjenih naroda 1992. god. U provođenju ove Deklaracije kao i u osmišljavanju rješenja za probleme s kojima se manjine suočavaju, pomaže Radna skupina za manjine osnovana u srpnju 1995. god.⁶¹ Postavši članicom Ujedinjenih naroda, Hrvatskoj je, putem navedene Deklaracije i Radne skupine za manjine, olakšano rješavanje pitanja nacionalnih manjina.

Nakon Domovinskog rata i uspostave demokracije u Republici Hrvatskoj, nacionalne manjine dobile su poticaj da slobodno čuvaju i razvijaju svoje kulturne i druge posebnosti. Za Republiku Hrvatsku to je bio ispit i mjerilo stupnja demokracije, te jedan od bitnih uvjeta za ekonomsku i političku integraciju u Europu.⁶² Tako se Hrvatska od samoga početka razvijala i rasla kao zemlja koja brine o manjinama koje žive u njoj. O tome da se i danas brine, mogu posvjedočiti i knjižnice nacionalnih manjina koje financira Ministarstvo kulture Republike Hrvatske.

---

⁶⁰ Usp. Središnje knjižnice nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj: vodič. Nav. dj. Str. 91-94.

⁶¹ Usp. Erceg, Tena. Položaj nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj- zakonodavstvo i praksa. Zagreb: Centar za ljudska prava, 2005. Str. [2]. URL: http://www.human-rights.hr/attachments/058_polozajnacm.pdf (2011-09-06)

⁶² Usp. Tatalović, Siniša. Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.// Politička misao 38, 3 (2001). Str. 96. URL: http://www.fpzg.unizg.hr/Politicka-misao/Pregled_Clanaka.aspx?ClanakID=357 (2011-07-17)

Ako usporedimo članak 23. Standarda za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj, koji kaže da je narodna knjižnica dužna osigurati odgovarajući broj naslova na jezicima manjina ili etničkih zajednica ako u općini živi više od 15% stanovnika koji su pripadnici nacionalnih manjina ili etničkih zajednica⁶³ i popis stanovništva iz 2001. god., uočiti ćemo da su narodne knjižnice gotovo u cijelosti ispunile svoju zadaću. Od 14 nacija koje broje više od 1.500 stanovnika, njih 10 ima knjižnicu u sklopu jedne od narodnih knjižnica (Talijani, Mađari, Albanci, Slovenci, Česi, Romi, Slovaci, Nijemci odnosno Austrijanci, Rusini i Ukrajinci). Knjižnica srpske nacionalne manjine se ne nalazi u sklopu narodne knjižnice već pri SKD „Prosvjeta“.

Može se zaključiti da Republika Hrvatska financirajući rad središnjih knjižnica nacionalnih manjina doprinosi i pomaže stvaranju multikulturalnog društva. Knjižnice izložbama, promocijama knjiga i filmova, predavanjima, tečajevima i mnogim drugim aktivnostima upoznaju većinsko stanovništvo s posebnostima i ljepotama svoje kulture. Na taj se način gradi mir i međusobno povjerenje i razumijevanje vladajuće nacije s manjinom.

Smatram da će ulazak Hrvatske u Europsku uniju još više olakšati položaj nacionalnih manjina te da će njihove knjižnice dobiti veći poticaj za rad i napredak.

---

⁶³ Usp. Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. Nav. dj.

8. PRILOZI

Slika 1.

Journal - "Uvodnik" | Murselov Šegistan.

"Knjigom do knjige"

kupnjom knjige ulažete sada za bolju budućnost
pomažući fondu za stipendiranje studenata-Bošnjaka

Home

[Polica s Journalima](#)   [Polica s Beharima](#)

[Polica s Journalima](#)   [Polica s Beharima](#)

KDBH "Preporod"- Dobrodošli!

Journal br 131-132

Četvrtak, 07 Srpanj 2011 09:18 | Autor admin | PDF | Print | Email

64

Mrežna stranica bošnjačke nacionalne manjine

Slika 2.

⁶⁴ Kulturno društvo Bošnjaka Hrvatske „Preporod“. Nav. dj.

⁶⁵ Knjižnice grada Zagreba: Romska zbirka. Nav. dj.

Slika 3.

The screenshot shows the homepage of the website 'Bugari u Hrvatskoj'. At the top, there is a navigation bar with links: Početna, Stranica Bugarske nacionalne manjine u Hrvatskoj, Bugari u Hrvatskoj, and Kontakti. The main header features the website title 'Bugari u Hrvatskoj' and its Bulgarian equivalent 'Българи в Хърватия'. To the right, there are links for 'Verzija na Bugarskom' and 'Български език' along with a cartoon illustration of two children. Below the header is a secondary navigation bar with categories: AKTUALNO, KULTURA, PRAZNICI I OBIČAJI, PUTOPISI, BUGARSKA KUHINJA, FOTOGRAFIJE, VIDEO, and ARHIVE. The main content area displays a featured article titled 'Bojanska crkva, ili, Bugarska renesansa' dated 18.04.2011. The article text describes the church's location near Sofia and its historical significance. Below the article, there are tags for 'AKTUALNO, KULTURA, PUTOPISI' and a 'Komentari (0)' button. To the right of the article is a 'Komentari' section with a search bar and a list of comments. Below the article is a small image of a man and a link to 'Zahari, ikonopisac – Zahari, grešnik...'. To the right of the article is a 'Video' section featuring a YouTube player for 'Balkanika and Theodosii Spasso' and a list of related videos. At the bottom left of the screenshot, the number '66' is visible.

Mrežna stranica bugarske nacionalne manjine

⁶⁶ Bugari u Hrvatskoj. Nav. dj.

Slika 4.

Zajednica Rusa
službena stranica nacionalne
zajednice Rusa Hrvatske

O NAMA   NAŠE AKTIVNOSTI   O HRVATSKOJ   O RUSIJI   PRISTUPNICA   KONTAKT   NOVOSTI   Соотечественникам

Dobro došli na službenu stranicu zajednice rusa Hrvatske

Ruski vjesnik

Societas Russicae linguae et culturae promovendae
UDRUGA ZA RUSKI JEZIK I KULTURU
Организация по продвижению русского языка и культуры

NOVOSTI: Parlaonice, radionice, kružok ruskog jezika i kulture

[saznajviše>>>](#)

NACIONALNA ZAJEDNICA RUSA HRVATSKE, ZAGREB

67

Mrežna stranica ruske nacionalne manjine

⁶⁷ Zajednica Rusa Hrvatske. Nav.dj.

Slika 5.

VIJEĆE CRNOGORSKE NACIONALNE MANJINE GRADA ZAGREBA | NACIONALNA ZAJEDNICA CRNOGORACA HRVATSKE

O Vijeću O NZCH Koordinacija Linkovi Digitalna biblioteka Kontakt Glasnik

DIGITALNA BIBLIOTEKA

VELJKO RAJKOVIĆ
LJUDNICA PDF
IZDAVAČ: UDRUŽENJE HUMORISTA I SATIRIČARA CRNE GORE
UREDNIK: Ratko Božović
PODGORICA 2011.

U knjizi nadmoćnih aforizama, Rajković se priklanja

68

Mrežna stranica crnogorske nacionalne manjine

⁶⁸ Vijeće crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba. Nav.dj.

Slika 6.

Jednota NOVINOVĚ VYDAVATELSKÁ INSTITUTE, DARUVAR, CHORVATSKO

<> Početna <> Kontaktirajte nas <>

GLAVNI IZBORNIK

- Početna
- Savez Čeha
- České besedy a školy
- Naša izdanja
- Zanimljivosti
- Naš interview
- Specijal
- Kontakt
- Pretraga
- Katalog informacija
- Javna nabava

NAJAVE ZBIVANJA

Pátek 24. června
Lipovec - Přátelský večírek
Mezurač – oslava 125.
výročí dechové hudby

Sobota 25. června
Brestov – přehlídka
dechových hudeb
Prekopakra – výročí
stanění Českého domu
69

SVAZ ČECHŮ V CHORVATSKU
Vítejte na webových stránkách
Svazu Čechů v Chorvatsku!

Na valné hromadě v Dolanech hodnotil Svaz Čechů v Republice Chorvatsku celoroční činnost

Thursday, 14 July 2011

SVAZ MÁ VELKOU ODPOVĚDNOST ZA BUDOUCNOST ČESKÉ MENŠINY V CHORVATSKU
Kdyby bylo třeba jednou větou ocenit celkovou loňskou činnost české komunity v Chorvatsku, mohli bychom říci, že byla obdivuhodná a nadmíru úspěšná. Vyplyvá to ze zprávy předsedkyně Leonory Janotové, kterou podala na třicáté páté řádné valné hromadě Svazu Čechů 4. června v Dolanech a z projevů hostů, kteří měli pro činnost menšinových spolků a institucí jenom slova chvály. [Opširnije...](#)

Mirko Kovačević přivezl ceny pro dolanský soubor

Thursday, 14 July 2011

AKTĚŘI NEJLEPŠÍHO KRAJANSKÉHO DIVADLA V DĚJINÁCH MENŠINY VE SVAZU

BLIC VIJESTI
HLEDAJÍ SE
PŘEDMĚTY DO

NAJNOVIJE
Na valné hromadě v Dolanech hodnotil

Časopis češke nacionalne manjine

Slika 7.

70

Austrijska čitaonica

⁶⁹ Jednota. URL: <http://www.jednota.hr/> (2011-07-24)

⁷⁰ Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek: Austrijska čitaonica. Nav. dj.

Slika 8.

*Gradska knjižnica Beli Manastir,
Središnja knjižnica Mađara u Republici Hrvatskoj*

[Noviteti](#) | [Arhiva obavijesti](#)

☰ Naslovnica	
☰ O nama	DOBRO DOŠLI NA STRANICE
☰ Pretraga građe	GRADSKJE KNJIŽNICE BELI MANASTIR, SREDIŠNJE KNJIŽNICE MAĐARA U REPUBLICI HRVATSKOJ
☰ Galerije	
☰ Bibliomobil	RADNO VRIJEME ZA KORISNIKE:
☰ Kontakt	ponedjeljak, utorak, četvrtak, petak: 08:00h - 15:00h
☰ Linkovi	srijeda: 12:00h - 19:00h
☰ Katalog informacija	subota: 08:00h - 13:00h

Obavještavamo korisnike kako će Knjižnica za korisnike biti zatvorena od **22. lipnja (srijeda)** do **26. lipnja (subota)** i **30. lipnja (četvrtak)** zbog godišnje skupštine Društva knjižničara Slavonije i Baranje.

(16. lipnja 2011.)

Gradska knjižnica Beli Manastir

71

Mrežna stranica mađarske nacionalne manjine

⁷¹ Gradska knjižnica Beli Manastir. URL: <http://www.gkbm.hr/> (2011-07-24)

Slika 9.

Knjižnice grada Zagreba

Gradska knjižnica

Početna	O nama	Odjeli	Zbirke	Izložbe	65 plus	Novosti	Događanja
---------	--------	---------------	--------	---------	---------	---------	-----------

[Odjeli](#) » [Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske](#) »

Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske

Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca otvorena je u Zagrebu 9. prosinca 1995. godine u okviru projekta Vlade Republike Hrvatske. Centralni dio fonda knjižnice smješten je u Gradskoj knjižnici u Zagrebu, a dijelovi građe iz fonda mogu se posuđivati u narodnim knjižnicama u Vinkovcima, Lipovljanima, Slavonskom Brodu, Vukovaru i Petrovcima. Zbirka sadrži sve vrste građe - knjige, časopise, novine, te AV građu, kao i referentnu zbirku u kojoj su enciklopedije, rječnici, leksikoni, rijetka izdanja na rusinskom, ruskom i ukrajinskom jeziku. Posebno je vrijedna zbirka fotoalbuma kojima su predstavljeni gradovi, krajevi i kulturna baština Ukrajine.

Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske je i kulturni centar i organizira izložbe, književne i glazbene večeri na kojima se okupljaju predstavnici rusinske i ukrajinske manjine kao i svi ostali građani. Knjižnica surađuje s brojnim institucijama i udrugama kao i s Katedrom za ukrajinski jezik i književnost Odsjeka za slavenski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U Gradskoj knjižnici građa Središnje knjižnice Rusina i Ukrajinaca je smještena u Informativno-posudbenom i Glazbenom odjelu, a može se posuđivati pod istim uvjetima kao i sva ostala građa Gradske knjižnice.

Zagreb, Gradska knjižnica, Starčevićev trg 6
tel. 4694-300
fax. 4572-081

72

Na mrežnim stranicama Knjižnica grada Zagreba, može se nešto doznati i o Središnjoj knjižnici Rusina i Ukrajinaca

⁷² Knjižnice grada Zagreba: Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske. Nav.dj.

Slika 10.

SRPSKO KULTURNO DRUŠTVO PROSVJETA

O DRUŠTVU
HISTORIJA
FOTO ALBUM
NEWSLETTER

ČLANSTVO
IZDAVAČKO PODUZEĆE
KNJIGE I ČASOPISI
LINKOVI

PRETRAŽIVANJE
 »»
KONTAKT
PODOBORI

VIJESTI
VIJESTI IZ DRUŠTVA
OSTALE VIJESTI
ZANIMLJIVOSTI
ARHIVA

KOLUMNE
■ Riječ na dodjeli nagrade "Sava Mrkalj" Đorđa Nešića
■ Saša Kosanović i Momir Drobac
■ Diskont iguman i ustaški vaskrs

DOGAĐANJA
■ Летње праксе за студенте из дијаспоре 2011.

У спомен на Григора Витеза **»»**

KNJIGE koje se slušaju
Kolekcija od 12 knjiga u audio formatu

Promocija u Biblioteci SKD "Prosvjeta" **»»**

OTVORENJE IZLOŽBE
Krajiški Srbi u Vojvodini u 20. veku **»»**

PROSLAVA VIDOVANA NA DALMATINSKOM KOSOVU **»»**

DESNIČINI SUSRETI 2011 - INTELEKTUALCI I RAT, 1939. – 1947. GODINE
Zagreb, 16. – 17. rujna 2011., Islam Grčki, 18. rujna 2011. godine. Rok za prijavu: 30. lipnja 2011. **»»**

PREMIJERA PREDSTAVE "NARANČINA KORA" **»»**

KNJIGE I ČASOPISI
БІЛІЖА ПЧЕЛА
Свјетлана Нова Фогуна!
Успомена се пона!
List za djecu, broj 122
Bijela pčela

PROČITAJTE
PREGLED PRINOVLJENIH KNJIGA 2009. (izbor) , „Bilogora i Grubišno Polje 1941-1991.“ , Milan

73

Mrežna stranica SKD Prosvjeta

⁷³ Srpsko kulturno društvo Prosvjeta. URL: <http://www.skdprosvjeta.com/> (2011-07-24)

Slika 11.

Središnja knjižnica za talijansku nacionalnu manjinu u Republici Hrvatskoj

Liana Diković, voditeljica
Tel., Fax: 052/300-410

O Knjižnici

Središnja knjižnica za talijansku nacionalnu manjinu u RH osnovana je 1991. godine. Njeno se djelovanje ostvarivalo na raznim nivoima: od nabave i širenja talijanske knjige do raznih kulturnih inicijativa, izložbi, promocija knjiga i književnih susreta u suradnji s brojnim talijanskim institucijama.

Knjižnični fond na talijanskom jeziku

Ukupan fond na talijanskom jeziku broji 7500 svezaka iz svih područja. Osim bogate ponude novih naslova iz područja beletristike, dječje književnosti, znanstvene i znanstveno-popularne literature, imamo i bogatu referentnu zbirku, časopise i dnevni tisak na talijanskom jeziku.

Fond možete pretražiti pregledom baze podataka u E-katalog, a novi naslovi na talijanskom jeziku su predstavljeni u Biltenu prinova 2005 - E-bilten.

Bilteni

Naši Bilteni prinova s anotacijama će Vam poslužiti kao vodič u bogatoj ponudi novih naslova na talijanskom jeziku.

Dnevni tisak i časopisi

U Čitaonici novina i časopisa su na raspolaganju dnevne novine, tjednici i mjesečnici na talijanskom jeziku: La voce del Popolo, Il Piccolo, Oggi, Gente, Panorama, La Battana, Arcobaleno, Casaviva

- Početna stranica
- Knjižnica
- Središnja knjižnica
- Ogranci
- Usluge i uvjeti korištenja
- Povijest
- Službe
- Matična djelatnost
- Središnja knjižnica za talijansku nacionalnu manjinu u Republici Hrvatskoj
- Servizio bibliotecario centrale per la Comunità nazionale italiana in Croazia
- Zakonski propisi
- Veseli kutak
- E-katalog
- Novosti
- Kalendar događanja
- Fotogalerija
- E-bilten
- Linkovi

Mjesec hrvatske knjige 2010

Projekt Gradske knjižnice i čitaonice Pula

POSJETITE NAS
Saznajte brojeve telefona, radno

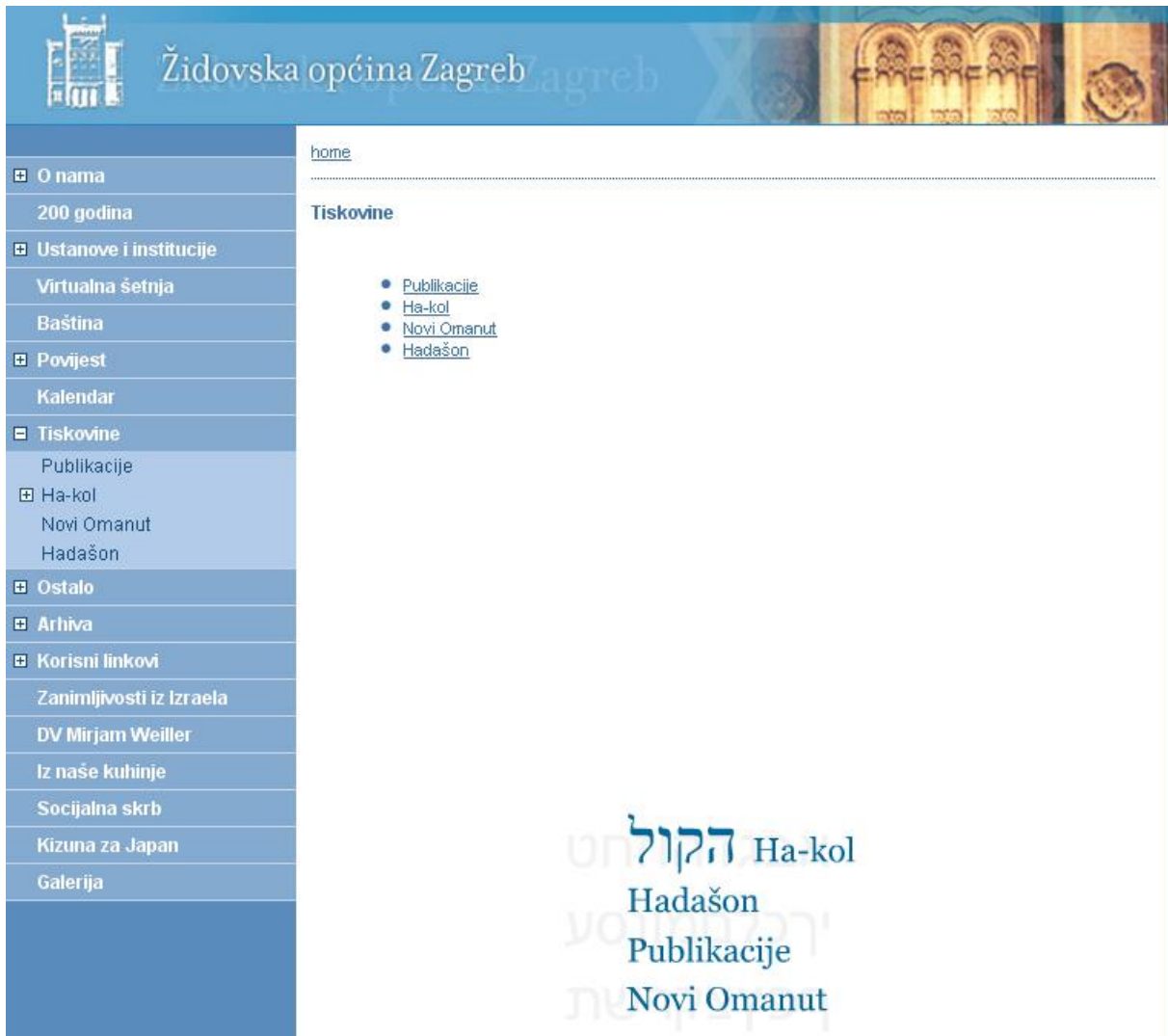
74

Kratak opis Središnje knjižnice za talijansku manjinu na mrežnim stranicama Gradske knjižnice i čitaonice Pula

⁷⁴ Gradska knjižnica i čitaonica Pula: Središnja knjižnica za talijansku nacionalnu manjinu u Republici Hrvatskoj. Nav. dj.

Slika 12.

75

Mrežna stranice Židovske općine Zagreb

⁷⁵ Židovska općina Zagreb. URL: <http://www.zoz.hr/home.php?content=content&term=14&key=14> (2011-07-24)

9. LITERATURA

1. Brčić, Marita. Kulturni pluralizam i pravednost u recepciji Willa Kymlicke. // Filozofsko istraživanje 28, 1 (2008). Hrčak. URL: <http://hrcak.srce.hr/> (2011-07-20)
2. Bugari u Hrvatskoj. URL: <http://www.bugari-u-hrvatskoj.com/?p=50> (2011-07-19)
3. Erceg, Tena. Položaj nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj- zakonodavstvo i praksa. Zagreb: Centar za ljudska prava, 2005. URL: http://www.human-rights.hr/attachments/058_polozajnacm.pdf (2011-09-06)
4. Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek. URL: <http://www.gskos.hr/~descape/?upit=sadržaj&id=120> (2011-07-24)
5. Gradska knjižnica Beli Manastir. URL: <http://www.gkbm.hr/> (2011-07-24)
6. Gradska knjižnica i čitaonica Pula. URL: <http://www.gkc-pula.hr/index.php/-2-6-9-1-Talijanski> (2011-07-24)
7. Hrvatsko knjižničarsko društvo. URL: <http://www.hkdrustvo.hr> (2011-07-18)
8. Jednota. URL: <http://www.jednota.hr/> (2011-07-24)
9. Knjižnice grada Zagreba. URL: <http://www.kgz.hr/default.aspx?id=597> (2011-07-19)
10. Kulturno društvo Bošnjaka Hrvatske „Preporod“. URL: <http://kdbhpreporod.hr/> (2011-07-24)
11. Ministarstvo kulture. URL: <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=200> (2011-07-19)
12. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. URL: <http://public.mzos.hr/Default.aspx?sec=3154> (2011-07-18)
13. Nacrt Strategije razvoja narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj do 2010., 2005. URL: http://www.knjiznica.hr/serv_file.php?file=284 (2011-07-18)
14. Okrugli stol „Multikulturalnost u knjižnici- knjižnične usluge za pripadnike manjina“ URL: http://www.gkc-pula.hr/download/multikulturalnost_u_knjiznici.pdf (2011-09-05)
15. Slobodanac, Jadranka ; Janković, Ankica. Croatian libraries meeting the multicultural Challenge. URL: <http://www.docstoc.com/docs/40954776/Jadranka-Slobo%20%80%98anac-National-and-University-library-in-Zagreb-Ankica#> (2011-09-06).
16. Smjernice za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice: s IFLA-inim Manifestom za multikulturalnu knjižnicu. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010.

17. Song, Sarah. Multiculturalism. // The Stanford Encyclopedia of Philosophy (2010). URL: <http://plato.stanford.edu/entries/multiculturalism/> (2011-07-17)
18. Središnje knjižnice nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj: vodič. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010.
19. Srpsko kulturno društvo Prosvjeta. URL: <http://www.skdprosvjeta.com/> (2011-07-24)
20. Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/270810.html> (2011-07-19)
21. Stričević, Ivanka. Knjižnice za djecu u suvremenoj Europi: Interkulturalni pristup u multikulturalnom okruženju.// Knjižnica 53,1/2(2009). URL: <http://www.dlib.si/v2/StreamFile.aspx?URN=URN:NBN:SI:doc-XDWM7907&id=e877934e-7268-4f9e-a9c1-41ae9703beca&type=PDF> (2011-09-06).
22. Tatalović, Siniša. Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.// Politička misao 38, 3 (2001). URL: http://www.fpzg.unizg.hr/Politicka-misao/Pregled_Clanak.aspx?ClanakID=357 (2011-07-17)
23. Tatalović, Siniša. Nacionalne manjine u Hrvatskoj, 2005. URL: <http://www.nacionalne-manjine.info/nacionalne-manjine.html> (2011-07-17)
24. Ured za nacionalne manjine. URL: http://www.nacionalnemanjine.vlada.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=9&Itemid=51 (2011-09-06)
25. Ustav Republike Hrvatske. URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/232289.html> (2010-11-15)
26. Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina. URL: <http://www.zakon.hr/z/295/Ustavni-zakon-o-pravima-nacionalnih-manjina> (2011-07-24)
27. Večernji.hr URL: <http://www.vecernji.hr/vijesti/diljem-europske-unije-urusava-se-koncept-multikulturalnosti-clanak-249711> (2011-07-23)
28. Vijeće crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba. URL: <http://www.vijece-crnogoraca-zagreb.hr/digitalna-biblioteka.aspx> (2011-07-19)
29. Zajednica Rusa Hrvatske. URL: <http://www.zajednicarusa.hr/> (2011-07-19)
30. Zakon o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina. URL: <http://www.zakon.hr/z/318/Zakon-o-odgoju-i-obrazovanju-na-jeziku-i-pismu-nacionalnih-manjina> (2011-07-18)
31. Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/273147.html> (2011-07-18)

32. Židovska općina Zagreb. URL:

<http://www.zoz.hr/home.php?content=content&term=14&key=14> (2011-07-24)